

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00278&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00278. Актинічний кератоз

Автор: Pekka Autio

Редактор оригінального тексту: Jukka Pekka Jousimaa

Дата останнього оновлення: 2017-05-30

Основні положення

- Лікування актинічного кератозу повинне проводитися для уникнення ризику злоякісної трансформації і розвитку естетичних ускладнень.
- Кріотерапія з використанням рідкого азоту та фотодинамічна терапія можуть використовуватися амбулаторно в дерматологічних закладах охорони здоров'я.
- Іміквімод та диклофенак гель можуть використовуватися лікарями для первинної медичної допомоги. Проте використання іміквімоду потребує доброї обізнаності щодо дії препарату, оскільки він може спричинювати виражені локальні реакції.

Визначення

- Також відомий під назвою солярний кератоз.
- Дегенеративне захворювання, що призводить до порушення росту клітин епідермісу; передракове ураження, що може призвести до розвитку плоскоклітинної карциноми, яке (поки що) не розповсюджується за межі базальної мембрани.
- Актинічний кератоз можна лікувати без впливу на дерму (тобто без спричинення рубцевих змін).

Епідеміологія

- Часто спостерігається серед людей зі світлою шкірою. Зустрічається у людей похилого віку на ділянках шкіри, які знаходились під дією сонячного випромінювання (зображення [зображення|00480|Solar keratosis]).
- Обличчя (зображення [зображення|00827|Solar keratosis] [зображення|00369|Pigmented solar keratosi...] [зображення|01058|Actinic keratosis in the...] [зображення|01099|Actinic keratosis on the...]), ділянки скальпу без волосся, верхні кути вушних раковин, тильні поверхні рук - зони, які уражаються найчастіше.

Діагностика

- Еритематозна, асимптоматична, добре відмежована бляшка невеликих розмірів є першим проявом захворювання (зображення [зображення|00499|Solar keratosis] [зображення|01068|Actinic keratosis in a f...]).
- Бляшка досягає в діаметрі кількох сантиметрів, на поверхні спостерігається лущення, може розвиватися виражений гіперкератоз, навіть з формуванням шкірного рогу (зображення [зображення|00367|Cutaneous horn] [зображення|00368|Cutaneous horn on the no...]).
- В більшості випадків спостерігаються множинні вогнища (зображення [зображення|00366|Solar keratosis on the t...]).
- Показане проведення біопсії чи направлення пацієнта до дерматолога.

Лікування та профілактика [доказ|В]

- Перед початком лікування необхідно виключити плоскоклітинну карциному [настанова|00279|Злоякісні новоутворення ...].
- Кріотерапія з використанням рідкого азоту - ефективний, дешевий метод лікування з добрим естетичним результатом (зображення [зображення|00365|Solar keratosis on the s...] [зображення|00364|Solar keratosis (SK) on ...]). Найбільше підходить для солітарних вогнищ кератозу.
- Ексцизія показана в поодиноких випадках; косметичний результат кращий при використанні кріотерапії.
- Топічне лікування може бути доречним, особливо у випадках, коли актинічний кератоз вражає великі ділянки шкіри (так зване поле канцеризації).

- Топічне лікування викликає подразнення шкіри, вираженість якого залежить від індивідуальних особливостей. Важливим є інформування пацієнта про це.
- Топічні препарати першого ряду
 - Іміквімод крем 5% та 3,75%
 - Інгенол мебутат гель

Коментар експерта. Лікарський засіб інгенол мебутат станом на 14.02.2019 не зареєстрований в Україні.

- Топічні препарати другого ряду
 - Диклофенак гель 3%. Диклофенак може бути ефективним при лікуванні тонких вогнищ, але гель повинен наноситися 2 рази на день протягом 3 місяців, лише після цього можна очікувати більш стійкий терапевтичний результат.
- Третиноїн крем (0,05%) може використовуватися для лікування і профілактики дуже тонких вогнищ [доказ 01784] [C]. Крем може використовуватися довготривало, навіть постійно.

Коментар експерта. Лікарський засіб третиноїн у лікарській формі крем станом на 14.02.2019 не зареєстрований в Україні.

- Фотодинамічна терапія [доказ 07171] [B] (ФДТ) чи так звана ФДТ денним світлом може використовуватися в багатьох амбулаторних дерматологічних закладах охорони здоров'я.
- Топічне лікування може комбінуватися з кріотерапією чи фотодинамічною терапією.
- Використання сонцезахисних препаратів може уповільнити розвиток нових вогнищ [доказ 02941] [B].
- Оцінка лікування після 2-3 місяців.

Прогноз

- В наступні роки з високою ймовірністю передбачається виникнення нових вогнищ.
- Якщо актинічний кератоз залишити без лікування на роки, він може розвинути в плоскоклітинну карциному.

Пов'язані ресурси

- Література [пов'язані 00706] Actinic keratosis – Rela...

Настанови

- [Настанова 00279](#). Злоякісні новоутворення шкіри (базальноклітинна карцинома та плоскоклітинна карцинома).

Зображення

- [Зображення 00480](#). Solar keratosis.



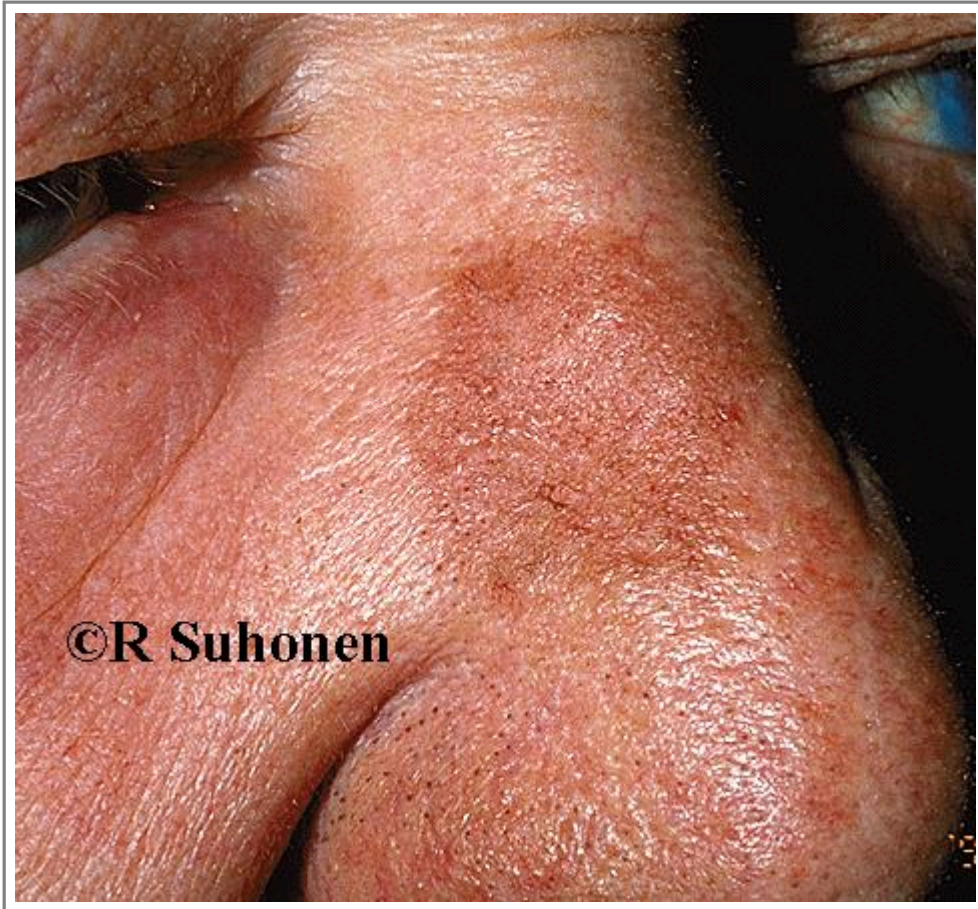
Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00827](#). Solar keratosis.



Автори та власники авторських прав: Raimo Suhonen

- [Зображення 00369](#). Pigmented solar keratosis on the skin of the nose.



Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 01058](#). Actinic keratosis in the upper lip.



Автори та власники авторських прав: Raimo Suhonen Suvi Cajanus
Duodecim Medical Publications Ltd

- [Зображення 01099](#). Actinic keratosis on the nose.



Автори та власники авторських прав: Raimo Suhonen Suvi Cajanus
Duodecim Medical Publications Ltd

- [Зображення 00499](#). Solar keratosis.



Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 01068](#). Actinic keratosis in a finger.



Автори та власники авторських прав: Raimo Suhonen Suvi Cajanus
Duodecim Medical Publications Ltd

- [Зображення 00367](#). Cutaneous horn.



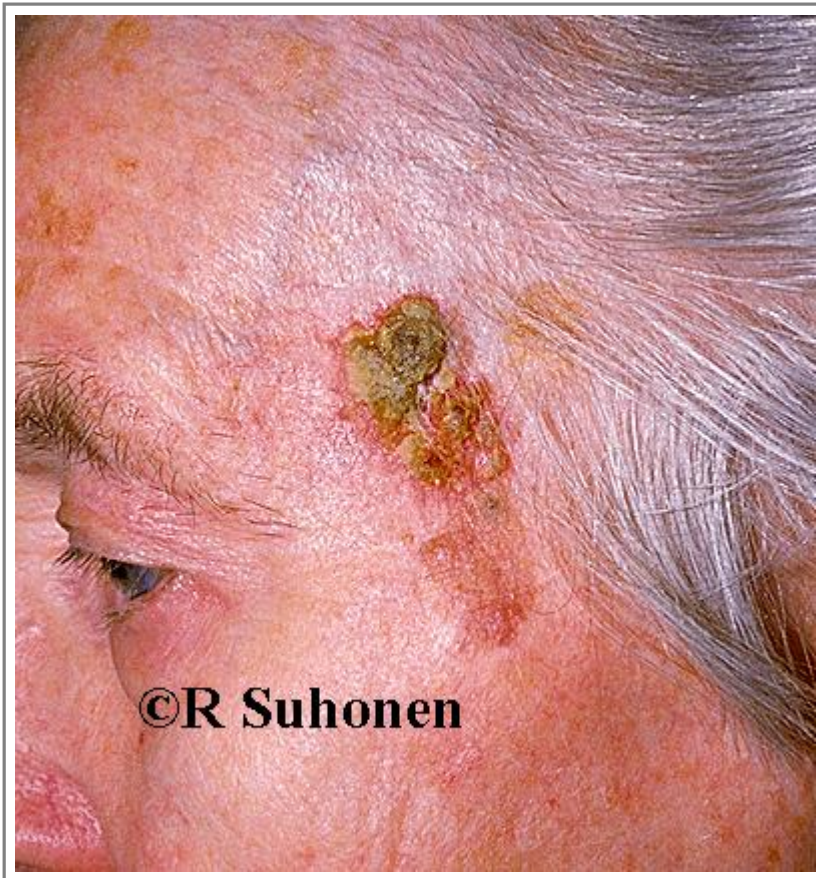
Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00368](#). Cutaneous horn on the nose.



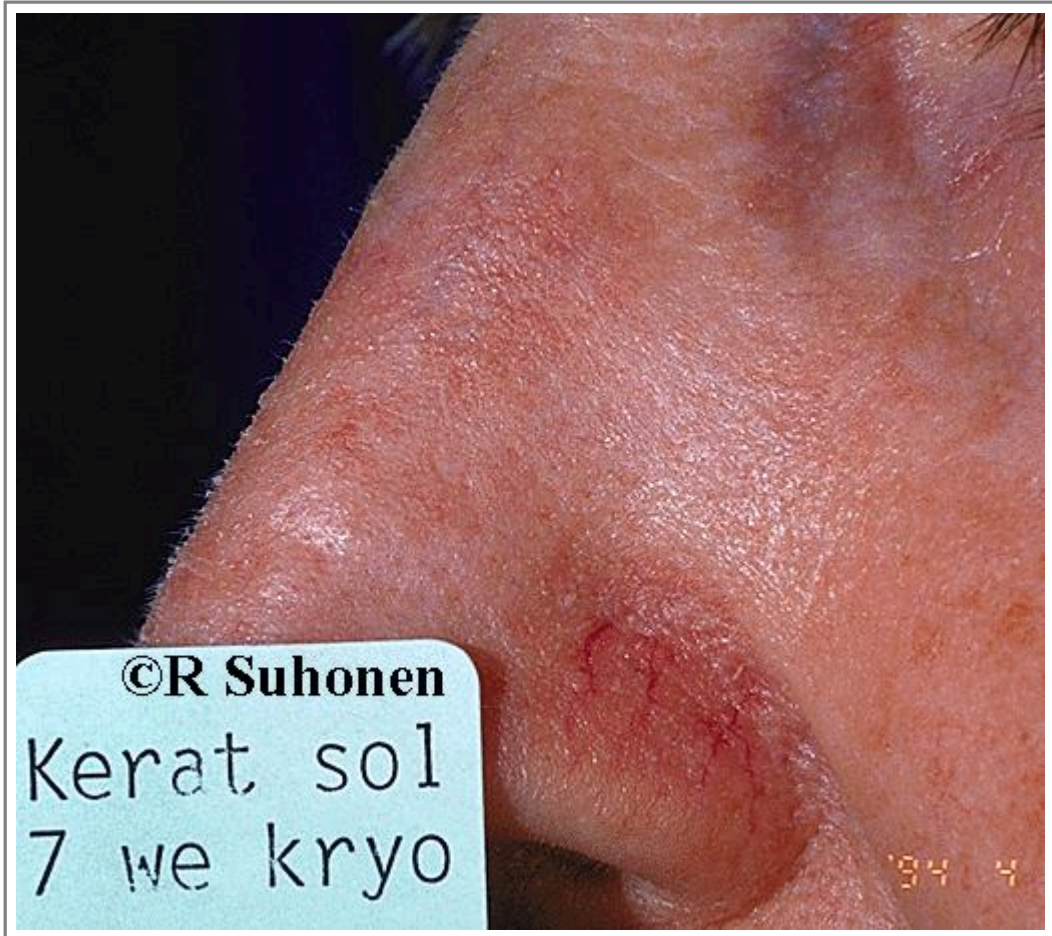
Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00366](#). Solar keratosis on the temporal area.



Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00365](#). Solar keratosis on the side of the nose after therapy.



Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00364](#). Solar keratosis (SK) on the side of the nose before therapy.



Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 07168](#). Topical creams and cryotherapy for actinic keratoses.
Дата оновлення: 2013-06-06
Рівень доказовості: B
Резюме: Topical medical treatments appears to be effective in clearing the skin lesions of actinic keratoses.
- [Доказовий огляд 01784](#). Local treatment and prevention of solar keratosis with tretinoin.
Дата оновлення: 2007-08-19
Рівень доказовості: C
Резюме: Topical tretinoin may reduce photoageing changes of the skin.

- [Доказовий огляд 07171](#). Photodynamic therapy for actinic keratoses .
Дата оновлення: 2013-06-06
Рівень доказовості: B
Резюме: Photodynamic therapy appears to be effective in clearing the skin lesions of actinic keratoses.
- [Доказовий огляд 02941](#). Sunscreen cream in the prevention of solar keratosis.
Дата оновлення: 2003-08-08
Рівень доказовості: B
Резюме: Daily use of broad-spectrum sunscreen cream appears to decrease the development of new solar keratoses

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.
Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.
Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00278 Ключ сортування: 013.076 Тип: EBM Guidelines

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-05-30

Автор(и): Pekka Autio Автор(и) попередніх версій статті: Raimo Suhonen Редактор(и): Jukka Pekka Jousimaa
Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: Kristian Lampe Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd
Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines Dermatology Neoplastic diseases

Ключові слова індексу
mesh: solar keratosis actinic keratosis mesh: Carcinoma, Squamous Cell mesh: Cryotherapy
mesh: Precancerous Conditions speciality: Dermatology speciality: Neoplastic diseases icpc-2: S80